

(The National Interest, 6. децембар 2011.)

Све горе и горе вести за Европу

Вести за Европу су све горе и горе. Банка Енглеске емитује све више новца да би спречила кризу ликвидности у Великој Британији. У прошлом кварталу привредни раст у еврозони био је близу нуле. А стиже и неочекивана увреда: агенција Стандард и Пурс која тек што је припретила чланицама еврозоне, укључујући и Француску и Немачку, обарањем статуса 'AAA', задала је данас нови ударац. Сада прети кредитном статусу нечег сасвим другог—самог Европског фонда за спасавање. Ако том фонду буде било потребно спашавање, онда нема спаса за Европу. Уместо тога, она ће се наћи и у дужничкој кризи и у рецесији, повлачећи за собом и америчку привреду, а да не помињемо изборну судбину председника Обаме. Можда би секретар за финансије Тимоти Гајтнер, који опстојава у посети Европи како би пледирао за њену реформу, требало да се стално настани у једном од старих двораца краља Леополда у Бриселу?

Основни проблем је, наравно, да не постоји нешто што се може назвати Европом. Свакако, идеја о Европи постоји већ еонима - Каролиншко царство, Отонска империја и све тако. Али оно што данас имамо је хаос земаља које опстају са пуно немира под плаштом европског јединства. Људи који заиста верују у Европу припадају размаженој, технократској класи државних службеника који се возикају у мерцедесима којекуде о владином трошку и наклапају о врлинама све већег уједињења. Гледано у ретроспективи, међутим, може бити да је управо поновно уједињење Немачке потпомогло рушење читавог подухвата. Да би ублажио страховања да би уједињена Немачка могла бити сувише велика и моћна, Хелмут Кол, наследник Конрада Аденауера, напустио је моћну немачку марку у корист евра. Немачка ће тобоже бити питома, укроћена сила. Неће се разбацивати својом снагом.

Али она је, наравно, хтела не хтела, у последњих пар година почела малчице да истиче своју снагу. Канцелар Герхард Шредер је био одбио учешће Немачке у рату у Ираку и био поново изабран на крилима анти-америчких парола. Сада Ангела Меркел, жена са истока, предлаже структурне промене у Европској унији, укључујући и нове механизме за ограничења дуга. Али не изгледа да ће Европа проћи много другачије од Америке у том погледу: чак и ако се предузму нове принудне мере, исте се увек могу избећи. Сећате ли се оног "рау ас уоу го", трошења из текућих прилива?

Али постоји једна разлика: Немачка је сада у позицији да наметне—или, ако сте једна од држава под њеном шибом, нанесе—сопствена правила игре. Немачка има занемарљив буџетски дефицит. Њени грађани штеде. Може себи приуштити смањење пореза, али неће. Али ствар је у следећем: може ли се култура, а не само економија, променити готово преко ноћи? Може ли Немачка да преобрати остатак Европе у вредне мале Тевтонце? Од новог француско-немачког споразума који је договорен на брзину и који би требало да буде ратификован до половине марта, се очекује да реши проблем. Немачка покушава да промени правила пре него што помогне својим суседима. Али можда неће бити довољно времена. То је исто као тражити од болничког пацијента са дијагнозом срчаног удара да одмах почне нови режим вежбања, и пре операције.

Након уједињења је колала парола да ће изникнути „европска Немачка“, а не „немачка Европа“. А све више се чини да ће се десити нешто сасвим супротно. Отпор немачкој доминацији не би требало потценити, али би он могао скупо да кошта и вредност евра и економски раст током деценије која је пред нама.

Џејкоб Хејлбрун (Jacob Heilbrunn) је виши уредник у *The National Interest*

(Превод: **НСПМ**)